

zondag 4 december

'WILLEN JULLIE OOK NIET WEGGAAN?'

Johannes 6, vers 48-51 en 60-71

De geschiedenis die wij vanmiddag na de Avondmaalsviering hebben gelezen is eigenlijk helemaal niet zo'n mooie geschiedenis om te lezen, als je zojuist Avondmaal met elkaar hebt gevierd. Terwijl u of jij misschien zoujuist nog vol was van de Avondmaalsviering... dankbaar, stilgezet..., lazen wij vervolgens die geschiedenis dat veel volgers van Jezus het besluit namen om Jezus niet meer te volgen. Zij haakten juist af! Wat een contrast: de Avondmaalsviering van vandaag... en deze geschiedenis. Maar dat contrast is ook precies waar het om gaat in wat Johannes ons hier beschrijft. Johannes heeft verteld dat Jezus de vorige dag met zo'n 5000 man een maaltijd had gehouden. De mensen moesten in het gras gaan zitten en Jezus zorgde op wonderlijke wijze voor brood en vis. Het leek wel Avondmaal: alle mensen gingen zitten... Jezus sprak de dankzegging uit... en de discipelen, de diakenen, deelden het brood uit. Jezus heeft de volgende dag ook uitleg gegeven over dit broodwonder. Hij vertelde de mensen dat het niet om het brood ging, maar om Hemzelf. Jezus vertelde over Wie Hij was. Hij is het Brood dat leven geeft. Jezus nam met Zijn uitleg de mensen zo dicht mee naar het hartsgeheim van het Evangelie... Hij vertelde wat Hij voor de mensen wilde betekenen... en dan...? Men haakte af. Vers 66: 'toen trokken veel leerlingen zich terug en gingen niet meer met Hem mee'. ... Hoe is het mogelijk! Zondag nog met zoveel vreugde en verwondering Avondmaal gevierd. En de maandag daarop...

Ik wil met u deze geschiedenis verder bekijken om te proberen te begrijpen wat er toen bij Jezus en die mensen om Hem heen aan de hand was. En wij zullen in de preek niet alleen in de wereld van toen blijven hangen... nee, deze geschiedenis, die wij zullen bekijken, brengt ons ook in de wereld van nu. Deze geschiedenis zorgt er namelijk voor dat de Avondmaalsviering die wij vandaag hebben gehouden niet een bijzonder moment, los van de werkelijkheid van alledag blijft... Deze geschiedenis helpt ons om de fijne Avondmaalsviering van vandaag en de weerbarstigheid van het leven van alledag met elkaar te verbinden.

Eerst maar de vraag: waarom haakten na Jezus' wonder en Zijn uitleg van dit wonder nu zoveel mensen af? Eerst zijn ze Jezus gevolgd... van heinde en verre... en nu laten ze Hem opeens in de steek? Had Hij zulke vreemde dingen gezegd dat zij opeens niets meer met Hem konden? Wat is er aan de hand?

Nu, wij lezen dat de mensen die Jezus aanvankelijk hadden gevolgd, het *harde* woorden vonden die Jezus sprak. Jezus sprak harde woorden. Heftige woorden, woorden die hen in verwarring brachten, woorden waar zij niets mee konden. ... Wat had Jezus dan gezegd? Nou, Jezus had gezegd dat Hij *van God* gekomen was. Uit de hemel. Jezus vergeleek Zich met het manna uit de tijd van Mozes, toen Israël door de woestijn trok. Op het moment dat Jezus deze woorden uitsprak, was het ongeveer de tijd van het Loofhuttenfeest (zie: hoofdstuk 7), het feest waarop men de uittocht uit Egypte herdacht, dus dat manna was een actueel, mooi gekozen beeld. Jezus vergeleek Zichzelf met het manna. Brood uit de hemel. Het belangrijkste levensmiddel voor het volk Israël in de woestijn. Nu, zo was Jezus hèt levensmiddel, het Brood dat leven geeft. Als mensen Zijn vlees aten en Zijn bloed dronken – zo zegt Jezus aan het einde van Zijn uitleg - dan zouden zij voor eeuwig leven. Vers 51: *'wanneer iemand dit brood eet, zal hij eeuwig leven. En het brood dat Ik zal geven voor het leven van de wereld is mijn lichaam'*.

Waarom vonden zij dit nu zulke harde woorden? Waarom kon men hier niets mee? Waren de mensen misschien over Jezus' woordkeus gestruikeld? Want je schrikt toch wel als iemand spreekt over 'ieder die mijn vlees eet en mijn bloed

drinkt'? Of zouden zij vooral gestruikeld zijn over *wat* Jezus over Zichzelf wilde zeggen met dit beeld, namelijk dat Hij zoals het manna *uit de hemel* afkomstig was? Dat Hij *bij God* vandaan kwam? Hoe kan die zoon van de timmerman uit Nazareth dat nu zeggen? Dit gaat te ver. Hij kan mooie wonderen doen, prachtig! Hij kan goed spreken, zoals een profeet: zeer interessant! Maar het gaat te ver als je jezelf een positie toemeet die alleen God toekomt. Deze Mens beweert rechtstreeks uit de hemel te komen en mens te zijn geworden... Hij beweert God Zelf te zijn... en dan zal spreekt Hij ook nog over Zijn vlees te eten geven..., Zijn lichaam over te geven... de dood voor ons in te gaan. Dat is toch te vreemd voor woorden om dit allemaal te zeggen?

Ik denk dat dit het probleem was voor de mensen. Kort samengevat: men kon het niet bevatten dat deze Mens Jezus uit de hemel gekomen was om Zich tot in de hel voor de mensen over te geven. Men kon zo weinig met die boodschap dat deze Mens Jezus uit de hemel afkomstig was... en dat Hij Zich tot de hel, tot de dood, toe zal vernederen om mensen het eeuwige leven te geven. Het was te vreemd. Te hard. Het riep teveel vragen en innerlijk verzet bij de mensen op.

Men liet Jezus daarom in de steek. Tallozen gingen weg. Er bleven er op dit moment nog maar twaalf over, die dicht bij Jezus bleven. En – zo vertelt Jezus – straks zal uit die twaalf ook nog eens eentje het af laten weten en zelfs een tegenstander van Jezus gaan worden...

Nogmaals: ik vind het heel geen fijne geschiedenis om vanmiddag te lezen en te overdenken..., maar deze geschiedenis is wel heel belangrijk. Zij kan ons namelijk, voor als wij morgen weer de wereld van alledag ingaan, zij kan ons behoeden voor al teveel optimisme en mogelijke teleurstellingen. De boodschap van de Bijbel, het Evangelie van Jezus Christus, is vreemd en leidt voor velen mensen tot vervreemding. Misschien herkent u dat ook wel, want – ik weet niet hoe u het ervaart, maar – soms heb je toch het gevoel dat je een van de weinigen bent die er nog in gelooft. Als je bijvoorbeeld op zondagmiddag langs het drukke Alexandrium rijdt, terwijl je hier naar de kerk bent geweest. Maar ook op je werk, of misschien in je vriendenkring: hoe kan je daar nu iets over Jezus kwijt? En als je dan iets over het geloof vertelt..., ja, dan voel je je vaak warm worden..., heftig naar woorden zoeken..., je kunt het allemaal niet zo goed uitleggen... en kom je misschien tot de ontdekking dat je het zelf ook wel moeilijk vindt wat je gelooft. Deze geschiedenis die Johannes ons vertelt, houdt ons realistisch en behoedt ons voor mogelijke teleurstellingen. Het Koninkrijk van God breidt zich in de wereld uit, inderdaad! Precies zoals Jezus heeft voorgezegt. Er komen talloze mensen tot bekering, in vele delen van de wereld. Maar... er is ook een hele massa mensen die zo weinig met het geloof kan..., mensen die mogelijk wel geïnteresseerd zijn, maar alsnog afhaken hoe dichter zij bij de kern van het geloof komen. ... Jezus bleef slechts met een kleine kring van gelovigen over. Slechts een kleine kring. En uit die kleine kring gelovigen zal er straks ook nog eentje de groep verlaten en zelfs tot een van de felste tegenstanders worden. Nu, deze geschiedenis heeft zich in verschillende kerkelijke gemeenten herhaald: afhakers die vervolgens flink tegen de kerk blijven schoppen.

We hebben deze geschiedenis uit Johannes 6 nodig. Want zulke dingen als kerkverlating in Nederland..., afhakers in christelijke gemeenten... maar ook die vele mensen om je heen die eigenlijk helemaal niet eens anti zijn, maar gewoon niets met het geloof kunnen... dat allemaal kan je in verwarring brengen. Het kan bij jezelf allemaal vragen oproepen over God, over je geloof, over kerk-zijn..., maar datzelfde proces zien wij dus ook al hier plaatsvinden bij de mensen die in Jezus' directe nabijheid verkeerden. Soms hoor ik van mensen: 'had ik maar geleefd in Jezus' tijd, dan was geloven veel makkelijker.' Nou, nee dus. Jezus bleef met een kleine kring volgelingen over. En uit die kleine kring zal er later ook nog een vertrekken.

En *toch* ging Jezus door met Zijn missie... Ondanks alle teleurstelling. Jezus ging door: want de wereld had het nodig. En Zijn hemelse Vader kwam die eer toe. Jezus ging door. U ook?

Maar we moeten niet met oogkleppen op en verstand op nul gewoon verder gaan als gelovigen. Nee, want dat is het volgende wat ik in de geschiedenis zie: als Jezus al die mensen Hem de rug ziet toekeren, kijkt Jezus vervolgens de twaalf leerlingen aan en vraagt hen 'willen jullie soms ook weggaan?'

Wil je ook niet weggaan? Misschien vindt u dat wel een vreemde vraag. Pardon, wat is dat nu? Nu, ik denk niet dat Jezus met Zijn vraag bedoelde 'gaan jullie ook maar weg'. Ik denk dat Jezus met deze vraag de leerlingen niet van zich af wilde duwen, maar dat Hij ze juist dichter naar Zich toe wilde trekken. Hij wilde dat zij echt de keuze maakten.

Nu, daarom is het goed dat u en ik ons ook op die vraag bezinnen: wil je ook niet weggaan? Waarom loop ik eigenlijk niet met de massa mee? Waarom ga ik naar de kerk, vier ik Avondmaal, probeer ik in mijn dagelijks leven te geloven? Wat zou er veranderen, als ik dat niet meer zou doen? Waarom stop ik er niet mee? Veel mensen geven er blijk van echt niets te missen, nu zij niet meer geloven. ... Jezus brengt ons met Zijn vraag tot reflectie, tot bezinning: waarom geloof ik? Waarom wil ik Jezus volgen? Waarom houd ik mij vast aan dat niet te bevatten, niet uit te leggen Evangelie dat de Zoon van God uit de hemel is gekomen om Zich tot in de dood voor ons over te geven? Er zijn zoveel redenen waarom dit vreemd is en er zijn zoveel vragen die dan op je afkomen. Wil ik ook niet weggaan?

Jezus gaf een haarscherpe analyse van het geloof van de mensen die Hem op dat moment hadden gevolgd maar alsnog afhaakten. Jezus zei tegen deze mensen: 'jullie zoeken Mij, vanwege het brood'. Men volgde Jezus vanwege het wonder van het brood en al de andere wonderen die Hij deed... Maar al die wonderen, daar ging het niet om. Die wonderen waren tekenen, verwijzingen naar Jezus. Het ging niet om de wonderen, maar om Jezus!

Dit zie je heel het Evangelie van Johannes door: na het wonder op de bruiloft te Kana, dat Jezus water in wijn veranderde, zei Jezus: *Ik* geef het water des levens, waardoor je nooit meer dorst hebt. Het ging niet om die lekkere wijn, het ging om het water des levens! En nu, na de wonderlijke broodvermenigvuldiging, zegt Jezus: '*Ik* ben het Brood des levens, waardoor je nooit meer honger hebt. Het gaat niet om het brood, het gaat niet om de wonderen, de prachtige dingen die je mag zien en ervaren..., het gaat om Mij!

Jezus' vraag 'wil je ook niet weggaan' stelt daarom alles op scherp: waarom blijft u eigenlijk? Waarom geloof jij? Om het manna wat je krijgt, het wonderbrood... of om Jezus Zelf? Zoek je wonderen bij God? Zoek ik rust en zekerheid? Zoek ik geluk door mijn geloof? Zoek ik gebedsverhoringen? Of... zoek ik Jezus? Ben ik een broodzoeker..., of wil ik een volgeling zijn van Jezus onze Heer?

Maar als je deze kritische vragen bij jezelf toelaat... als je door die diepe vragen heengaat... dan kan het geloof juist heel puur, zuiver en diep worden. En dat zie je dan vervolgens bij Petrus. Petrus die heeft erover nagedacht, nu hij al die mensen ziet afhaken. En hij antwoordt Jezus. Hij geeft een prachtig antwoord: 'Heere, tot wie zouden wij anders gaan?' 'Tot wie zouden wij anders gaan, U heeft woorden van eeuwig leven.'

Soms vormen het geloof, het leven en alle vragen die daarbij opkomen een hele puzzel. Maar hoe kan je soms een puzzel oplossen? Door antwoorden weg te strepen. Ik weet niet of het zo is gegaan bij Petrus, maar zo kan je zijn antwoord lezen: 'tot wie zouden wij anders gaan?' Welk antwoord is beter? Het geloof in Jezus mag dan heel veel vragen oproepen... het mag dan heel lastig zijn om je eraan over te geven... maar wat zou je anders willen? Is er een

ander geloof, dat mooier en persoonlijker spreekt over God? Is er een andere geloofsovertuiging waaruit meer liefde, vergeving en aanvaarding spreekt? Is er een andere religieuze stroming dat het kwaad in de wereld meer serieus neemt? Het is misschien soms heel moeilijk om in de Bijbel te geloven, om in Jezus te geloven... maar is er iets mooiers dan te mogen geloven dat de allerhoogste God Zich zo klein heeft gemaakt... zo klein als ons mensen... en zoveel van Zichzelf heeft opgeofferd... omdat Hij ons niet in deze wereld vol kwaad en zonde wilde laten ten ondergaan, maar deze wereld wilde redden? Gaat deze opzoekende liefde van God..., gaat deze genade van God waar niets van onszelf bijzit maar waar alles van God komt, niet al onze vragen en twijfels te boven? Tot Wie zullen wij anders gaan?

'Tot wie zullen wij anders gaan? U heeft woorden van eeuwig leven.' Petrus neemt daarmee de woorden van Jezus Zelf in de mond. Jezus sprak zojuist: 'Mijn woorden zijn Geest en leven.' Mijn woorden zijn gevuld met Gods Geest... en Mijn woorden getuigen van het werkelijke, eeuwige leven. Petrus antwoordt Jezus daarom: 'U heeft woorden van eeuwig leven'. Nee, Jezus' woorden zijn niet gemakkelijk. Ze zijn best lastig, vooral ook in onze tijd waarin alles goed moet klinken, waar het niet al te lastig moet zijn om te begrijpen. Jezus' woorden zijn geen onliners en kunnen niet in een twitterberichtje gevat worden. Je moet ze echt tot je nemen... overdenken... soms ook gewoon even laten staan... Maar Jezus' woorden hebben ons eeuwig leven, ons eeuwig heil op het oog. Ze sturen ons niet alleen de volgende week in. Nee, het gaat Jezus om ons eeuwig leven, om onze eeuwige toekomst. Jezus' woorden doen ons loskomen van het moment, los van de waan van alledag... en brengen ons tot de zin van ons leven... tot de hoop voor ons leven... tot bezinning over ons leven en sterven... tot de vreugde van de eeuwige toekomst die Hij met ons op het oog heeft. 'Tot wie zouden wij anders gaan? U heeft woorden van eeuwig leven.'

Ik hoor in Petrus' woorden een afgewogen antwoord: hij ziet al die mensen om Jezus heen vertrekken. Zij vinden het geloof in Hem te lastig..., te vreemd..., ze vinden het misschien ook allemaal wel te dichtbij komen. Petrus die kan ze misschien heel goed begrijpen in hun twijfels en gevoelens, maar... tot wie anders zou hij kunnen gaan? Ja, tot niemand anders! ... En daarom hoor ik ook een *overgave aan Jezus* in die woorden van Petrus. Petrus geeft zich over, Petrus vertrouwt zich aan Jezus toe: Heere, tot wie anders? Tot *niemand* anders kan en wil ik gaan! U bent het! U bent het helemaal!

Nu, ik hoop dat u en jij met Petrus zullen instemmen. Dat u en jij op deze manier vanuit de wonderbare spijziging die wij vandaag mochten ontvangen ook verder zullen gaan. Ook wij hebben het brood gegeten, dat Christus ons gaf. Brood dat naar Hem, naar Hem alleen verwees. Het Brood des levens. Wij hebben ook nagedacht over al die vragen en twijfels die mensen om ons heen doen afhaken. Ik hoop dat het u niet heeft uitgelokt om ook af te haken... maar dat u er zoals Petrus juist sterker uit zult komen... om u nog meer en nog overtuigender aan Jezus vast te klampen: in al mijn mogelijke vragen, worstelingen en teleurstellingen *wil en kan* ik mij aan niemand anders vasthouden dan aan U. U bent het... U bent het helemaal... U heeft woorden van eeuwig leven... U wil ik volgen... Zoals Psalm 73 ons voorzingt:

*Wat kan op aarde mij bekoren?
Alleen bij U wil ik behoren.*

*Al zou mijn vlees en hart vergaan,
toch zal ik, God, voor U bestaan,
wien ik mijn leven toevertrouw,
Gij zijt de rots waarop ik bouw.*